

ZATWIERDZAM:

.....

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

dla

Obiekt:

Budynek Żłobka

Adres:

**38-300 Gorlice,
ul. Kard. St. Wyszyńskiego 21**

Opracował:

„Poż-Serwis” inż. Jan Łopata
ul. Gen. Władysława Andersa 11
38-300 Gorlice
tel.: 695-500-438, poz.serwis@onet.pl

"Poż-Serwis"

mjr poz. inż. Jan Łopata

Gorlice, marzec 2022 r.

I. Przedmiot i zakres opracowania	- 3
II. Warunki ochrony przeciwpożarowej	- 5
1. Obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej	- 5
2. Charakterystyka pożarowo-techniczna	- 7
3. Zabezpieczenia przeciwpożarowe w budynku	- 16
4. Zasady doboru, rozmieszczenia i użycia sprzętu gaśniczego	- 18
III. Charakterystyczne, potencjalne źródła powstania pożaru, drogi rozprzestrzeniania	- 21
IV. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej	- 25
1. Zapobieganie możliwości powstania pożaru	- 25
2. Wymagania przeciwpożarowe dla obiektów użyteczności publicznej	- 26
3. Obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej	- 27
V. Czynności konserwacyjne stosowanych gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych	- 28
VI. Zasady prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	- 29
VII. Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia	- 33
1. Alarmowanie o niebezpieczeństwie	- 33
2. Zasady postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia	- 34
VII. Organizacja ewakuacji w kontekście funkcji obiektu i warunków technicznych	- 36
1. Organizacja i plan ewakuacji	- 36
VIII. Zapoznanie z treścią instrukcji pracowników i innych użytkowników	- 39
IX. Określenia terminów użytych w instrukcji	- 41

Załączniki:

Nr 1 - OŚWIADCZENIE – o zapoznaniu się z treścią Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Nr 2 - ZEZWOLENIE – na prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo.

Nr 3 – Karta aktualizacji instrukcji.

Nr 4 - Instrukcji w sprawie przygotowania i wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

I. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.

Przedmiotem opracowania jest „Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego”, zwana dalej „Instrukcją”, dla **Budynku Żłobka w Gorlicach ul. Wyszyńskiego 21**.

Celem opracowania niniejszej instrukcji jest zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom obiektu oraz zapoznanie ich z przepisami i obowiązkami z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Instrukcja zawiera podstawowe wiadomości dotyczące przyczyn powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, sposobów zapobiegania tym zjawiskom oraz przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych w tym zakresie.

„Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” stanowi podstawowy materiał szkoleniowy z zakresu zapobiegania pożarom oraz informacje pomocnicze do wypełniania obowiązków w zakresie ochrony przeciwpożarowej przez właściciela, zarządcę i użytkowników obiektu.

Ilekoć w instrukcji przywołane zostaną stosowne przepisy prawa, tytuł aktu prawnego zastąpiony zostanie numerem w nawiasie kwadratowym odnoszącym się do stosownego aktu prawnego, zgodnie z poniższym wykazem:

- 1) ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej;
- 2) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów;
- 3) ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy;
- 4) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane;
- 5) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych;
- 6) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 grudnia 2015 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej;
- 7) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną;
- 8) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- 9) rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- 10) projekt: Przebudowa i remont budynku przy ul. Wyszyńskiego 21 w Gorlicach w celu jego adaptacji na żłobek.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej [1] osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których wyżej mowa, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w rozdziale IV, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje - w całości lub w części - ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem. Czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej mogą wykonywać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia [2] właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu zapewnia i wdraża instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, zawierającą:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektu i terenu przyległego.

Zgodnie z wymaganiami określonymi odpowiednio w § 6 ust. 7 i 9 rozporządzenia [2] „Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego”:

- powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej;
- powinna się znajdować w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych.

Instrukcja dla przedmiotowego obiektu została opracowana na podstawie udostępnionej dokumentacji projektowej, wizji lokalnej i informacji udzielonych przez Zleceniodawcę.

II. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ.

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez (art. 1) ustawy [1].

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenia działań ratowniczych.

1. Obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Podstawowym obowiązkiem właściciela obiektu w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w budynku, a w szczególności zapewnienie warunków bezpiecznej ewakuacji na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.

Właścicielem budynku i terenu jest - **Urząd Miasta Gorlice, ul. Rynek 2, 38-300 Gorlice**

Zarządcą budynku i terenu jest - **Kierownik Żłobka**

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu obowiązany jest do zapewnienia ochrony przeciwpożarowej w zakresie wynikającym z ustawy [1].

1. Obowiązki **właściciela** wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy [1]:

- 1) Przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) Wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) Zapewnienie konserwacji oraz napraw urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- 4) Zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- 5) Przygotowanie budynku, obiektu budowlanego, terenu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) Zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) Ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

2. **Zarządca** – obowiązany jest w ramach prowadzonej działalności statutowej realizować obowiązki i zadania wynikające z wymagań ustawy [1], rozporządzenia [2] i kodeksu pracy [3] w zakresie ochrony przeciwpożarowej, stosownie do zadań powierzonych i przejętych od **właściciela** budynku, wyszczególnionych w pkt 2 w tym:

- 1) Opracowania „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu [2] i poddawać ją okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.
- 2) Zapoznania pracowników z obowiązującymi w budynku przepisami przeciwpożarowymi, określonymi w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”.
- 3) Umieszczenia w widocznych miejscach „Instrukcji postępowania na wypadek powstania pożaru” z wykazem telefonów alarmowych.
- 4) Zabezpieczenia pomieszczeń w wymaganą ilość gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych oraz zapewnić ich konserwację w sposób gwarantujący ich niezawodne funkcjonowanie.
- 5) Oznakowania ogólnodostępnych dróg, kierunków ewakuacji, wyjść ewakuacyjnych znakami ewakuacyjnymi zgodnie z Polskimi Normami oraz miejsca lokalizacji urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.
- 6) Oznakowania, znakami zgodnymi z PN dotyczącymi znaków bezpieczeństwa: miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść awaryjnych.
- 7) Zapewnienia okresowej kontroli i badania instalacji użytkowych.
- 8) Eksploatacji i konserwacji stosowanych w budynku urządzeń zgodnie z instrukcjami obsługi i wymaganiami Dokumentacji Techniczno – Ruchowej,
- 9) Przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji osób,
- 10) Organizowania i koordynowania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, zgodnie z procedurą załączoną do Instrukcji.

3. **Zarządca budynku** udostępnia wszystkim użytkownikom budynku do zapoznania „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego”.

4. **Obowiązki pracodawcy (Dyrektora) wynikające z art. 207¹ § 1 i art. 209¹ § 1 ustawy [3]:**

- 1) pracodawca jest obowiązany przekazać pracownikom informacje o:
  - a) zagrożeniach dla zdrowia i życia występujących w zakładzie pracy, na poszczególnych stanowiskach pracy i przy wykonywanych pracach, w tym o zasadach postępowania w przypadku powstania awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników,
  - b) działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, o których mowa w pkt 1a,

- c) pracownikach wyznaczonych do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników,
- 2) pracodawca jest obowiązany:
  - a) zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożaru i ewakuacji pracowników,
  - b) wyznaczyć pracowników do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

5. Zakres obowiązywania instrukcji - zapoznanie się z treścią instrukcji i przestrzeganie zawartych w niej postanowień, dotyczy **wszystkich użytkowników** obiektu, jak również **pracowników firm wykonujących usługi na terenie obiektu**.

2. Charakterystyka pożarowo – techniczna.

Budynek położony jest w Gorlicach na osiedlu mieszkaniowym przy ul. Wyszyńskiego. Cały teren przedszkola jest ogrodzony. Szczegółowa lokalizacja budynku przedstawiona jest na Rysunku nr 1. **Żłobek** budynek będzie pełnił funkcję użyteczności publicznej o charakterze dydaktycznym i opiekuńczo – wychowawczym.

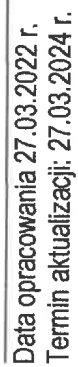
1. Opis techniczno – budowlany.

Budynek jest obiektem wolnostojącym, parterowym z poddaszem nieużytkowym, częściowo podpiwniczony. Bryła budynku jest zwarta, oparta na planie prostokąta, od strony południowej budynku usytuowany jest taras ze schodami zewnętrznymi prowadzącymi do i letniego placu zabaw.

Podstawowe dane techniczno użytkowe budynku:

- powierzchnia zabudowy - 193,45 m²
- powierzchnia wewnętrzna - 140,64 m²
- kubatura - 960,8 m³
- wysokość - 4,20 m
- ilość kondygnacji - 2
  - nadziemnych - 1
  - podziemnych - 1m (częściowe podpiwniczenie).

Konstrukcja budynku.

- główna konstrukcja nośna – ściany zewnętrzne o gr. 52 cm wykonane z pustaka ceramicznego zwieńczone wieńcem żelbetowym wylewanym na mokro,
- ściany wewnętrzne – murowane o gr. 45 cm z pustaków ceramicznych i cegły zwykłej, działowe murowane o gr. 12 cm z cegły zwykłej pełnej,
- schody – do piwnicy wykonane z elementów żelbetowych monolitycznych,
- stropy – nad piwnicą wykonano jako DMS „65”, nad parterem żelbetowy wylewny na mokro,
- konstrukcja dachu – więźba dachowa drewniana o konstrukcji krokwiowo – jętkowej,
- przekrycie dachu – blacha dachówkowo podobna

2. Zagospodarowanie poszczególnych kondygnacji.

Na poszczególnych kondygnacjach usytuowane są następujące pomieszczenia:

- **piwnica** – magazyn gospodarczy i pomieszczenie hydroforni,
- **parter** – sala zabaw, pokój biurowo-socjalny, szatnia, sanitariaty, łazienka, pomieszczenia zaplecza kuchennego, pomieszczenie techniczno-porządkowe z gazowym dwufunkcyjnym CO i CWU o mocy 30 kW, kuchnia wyposażona jest w kuchenkę gazową 4-palnikową, taboret gazowy, patelnię elektryczną.
- **poddasze** – nieużytkowe.

Szczegółowe zagospodarowanie poszczególnych kondygnacji pokazano w dalszej części instrukcji, na planach ewakuacyjnych, Rysunki nr 2 do nr 3.

Komunikację pomiędzy kondygnacjami zapewnia:

- wejście na poddasze nieużytkowe – schody konstrukcji drabiniastej, zamknięte klapą, dostępna z korytarza prowadzącego do pomieszczeń kuchennych,
- wejście do piwnic – zapewniają schody wewnętrzne zabiegowe dostępne z zaplecza kuchni zamknięte drzwiami przeciwpożarowymi.

3. Instalacje użytkowe w budynku.

Budynek przedszkola wyposażony jest w następujące instalacje użytkowe:

- elektryczna - zapewniająca zasilanie sprzętu biurowego, komputerowego, wyposażenia pracowni, oświetlenia ogólnego pomieszczeń i dróg komunikacyjnych,
- centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej dla potrzeb kuchennych z kotła gazowego dwufunkcyjnego,
- ciepłej wody użytkowej do celów socjalnych z bojlera elektrycznego,

- wody zimnej i kanalizacji sanitarnej,
- instalacja gazowa – do zasilania urządzeń kuchennych,
- wentylacja mechaniczna wywiewna z kuchni i grawitacyjna,
- instalacje teletechniczne:
  - telefoniczna,
  - dzwonka przy drzwiach wejściowych,
- instalacja odgromowa.

Niektóre z wyżej wyszczególnionych instalacji winny być poddawane okresowym przeglądom technicznym, badaniom i pomiarom zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Terminarz przeglądów zamieszczony został w dalszej części instrukcji.

4. Występujące w budynku inne materiały palne.

Do pozostałych materiałów palnych występujących w budynku należy zaliczyć nagromadzone w poszczególnych pomieszczeniach, materiały palne stanowiące ich naturalny wystrój i wyposażenie jak: meble, krzesła, szafki, materiały biurowe, książki, dokumenty, materiały dekoracyjne, stolarka drzwiowa i okienna, sprzęt komputerowy, sprzęt elektryczny, odzież, materace, zabawki, skrzynie, olej i tłuszcze jadalne w kuchni, opakowania artykułów spożywczych.

Tabela 2. Podstawowe dane fizyko-chemiczne występujących materiałów palnych.

L.p.	Rodzaj materiału	Temperatura zapalenia/zapłonu [°C]	Temperatura samozapalenia [°C]	Stan skupienia
1.	Tworzywa sztuczne	415	490	stały
2.	Materiały ubraniowe	288	400	stały
3.	Drewno sosnowe	210	365	stały
4.	Papier, kartony	200	350	stały
5.	Olej jadalny	170	> 250	ciecz

5. Materiały niebezpieczne pożarowo.

Materiałami niebezpiecznymi pożarowo według § 2 ust. 1 rozporządzenia [2], są między innymi: gazy palne, ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55 °C.

W budynku występującym materiałem niebezpiecznym pożarowo jest gaz ziemny (metan), stosowany jest do celów grzewczych w kotle gazowym dwufunkcyjnym i w kuchni do przygotowywania posiłków, jego właściwości fizykochemiczne przedstawiono w tabeli:

Nazwa substancji	Temperatura w [°C]		Gęstość względem powietrza	Granice wybuchowości w [%] obj.	
	Zapłonu	Zapalenia		Dolna	Górna
Gaz ziemny (metan)	-188	595	0,55*	4,4	15,0

(*) - przy gęstości gazu względem powietrza do 0,9 (powietrze=1) przy emisji gazy unoszą się do góry.

6. Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych.

Strefa zagrożenia wybuchem – jest to przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem o stężeniu zawartym między dolną a górną granicą wybuchowości.

W budynku i na terenie przyległym nie są prowadzone procesy technologiczne z użyciem materiałów mogących tworzyć mieszaniny wybuchowe.

Żadne pomieszczenie w budynku nie zostało zakwalifikowane jako zagrożone wybuchem.

7. Warunki ochrony przeciwpożarowej w budynku.

Budynek, winien być wykonany jest w sposób zapewniający w razie pożaru:

- nośność konstrukcji przez wymagany przepisami czas,
- możliwość bezpiecznej ewakuacji ludzi,
- wydzielenie odrębnych stref pożarowych,
- likwidację pożaru w zarodku,
- ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na sąsiednie obiekty.

Kwalifikacja obiektu do kategorii zagrożenia ludzi:

Budynek z uwagi na przeznaczenie i sposób użytkowania, zgodnie z rozporządzeniem [8], zaliczony jest do następujących kategorii: **ZL II**.

Do żłobka uczęszcza 24 dzieci do lat 3.

Opiekę nad dziećmi zapewnia 5 pracowników.

Kwalifikacja budynku do tzw. grup wysokości:

Budynek zgodnie z rozporządzeniem [8], ze względu na jego wysokość 4,2 m (liczona od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do górnej krawędzi stropu nad najwyższą kondygnacją użytkową), zakwalifikowany jest do grupy wysokości:

- średniowysoki „N”.

Klasa odporności pożarowej budynku:

Budynek zaliczony do grupy wysokości „N” (o wysokości do 12 m), winien być wykonany minimum w klasie odporności pożarowej budynku - „D”, faktycznie zgodnie z projektem jest wykonany w klasie **odporności pożarowej budynku - „C”**.

Podział budynku na strefy pożarowe.

Strefa pożarowa – jest to przestrzeń wydzielona przez zachowanie odpowiednich odległości lub zastosowanie obudowy, tak aby pożar w określonym czasie nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz tej przestrzeni (*definicja uproszczona*).

Budynek stanowi jedną strefę pożarową zaliczoną do kategorii zagrożenia ludzi ZL II.

8. Ogólna charakterystyka dróg ewakuacyjnych.

Zgodnie z wymaganiami rozporządzenia [2] z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie, powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Drogi ewakuacyjne charakteryzują się niżej wymienionymi elementami [8]:

- ✓ **przejście ewakuacyjne** – w pomieszczeniach, to odległość od najdalszego miejsca, gdzie może przebywać człowiek, do wyjścia prowadzącego na drogę ewakuacyjną, otwartą przestrzeń lub do innej strefy pożarowej,
- ✓ **dojście ewakuacyjne** – jest to odległość mierzona od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej (wydzielonej pożarowo klatki schodowej).

Rodzaje dróg ewakuacyjnych w budynku:

- ✓ **pionowe drogi ewakuacyjne** – którymi są schody wewnętrzne z piwnicy.
- ✓ **poziome drogi ewakuacyjne** – którymi są korytarze i przestrzenie poszczególnych pomieszczeń.

9. Warunki ewakuacji osób z budynku.

Warunki ewakuacji - to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno - organizacyjnych zapewniających szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Wszystkie drogi, kierunki i wyjścia ewakuacyjne w budynku - winny być oznakowane znakami ewakuacyjnymi zgodnie z PN-EN ISO 7010 wg zasad określonych w PN-92/N-01256/05.

Warunkami zapewniającymi bezpieczeństwo ewakuacji osób są między innymi [8]:

- przejścia ewakuacyjne - dopuszczalna długość do 40 m i szerokość minimum 1,4 m,
- dojścia ewakuacyjne - dopuszczalne długości podano w tabeli:

Rodzaj strefy pożarowej	Długość dojścia w metrach	
	przy jednym dojściu	przy co najmniej 2 dojściach
ZL II	10	40

- bezpieczna pożarowo obudowa poziomych dróg ewakuacyjnych,
- oświetlenie awaryjne niezbędnego do bezpiecznej ewakuacji osób,
- kierunek otwierania drzwi na drodze ewakuacyjnej otwierane na zewnątrz,
- wydzielenie piwnicy od pozostałej części budynku drzwiami przeciwpożarowymi.

Wszystkie wymienione wyżej warunki są zachowane.

Wyjścia ewakuacyjne z budynku – kondygnacja parteru:

- **główne** - od strony północnej,
- **boczne** - od strony południowej – na teren placu zabaw.

9. Drogi i kierunki ewakuacji osób z poszczególnych kondygnacji.

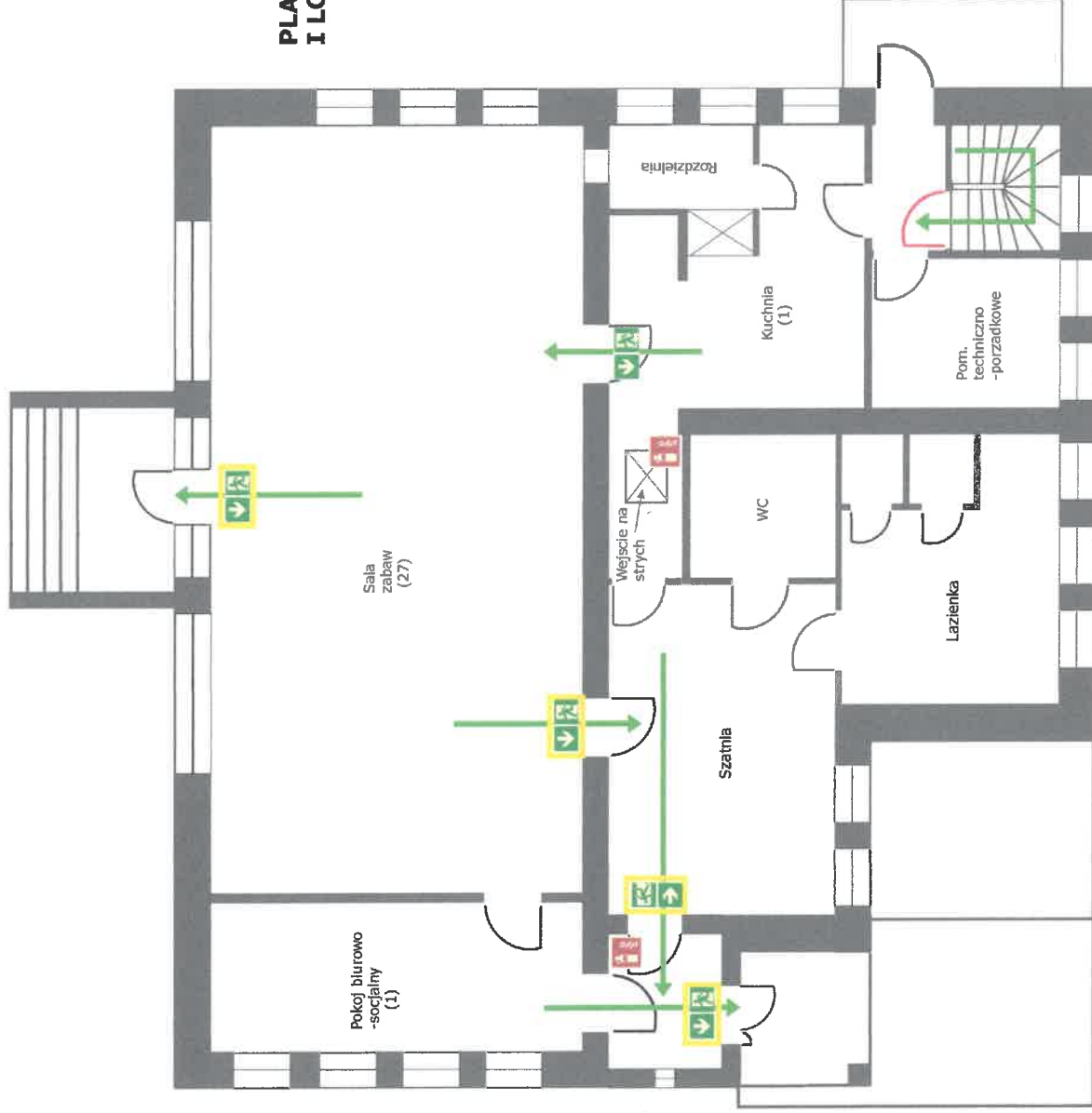
Ewakuacja z poszczególnych pomieszczeń na kondygnacji parteru, prowadzona jest bezpośrednio na zewnątrz budynku lub przez inne pomieszczenia do wyjść ewakuacyjnych na zewnątrz budynku.

Ewakuacja osób z poszczególnych kondygnacji budynku zostały pokazane na rysunkach:

- **z kondygnacji parteru** - graficznie przedstawia - Rysunek nr 2.
- **z kondygnacji piwnicy** - graficznie przedstawia - Rysunek nr 3.

Rysunek nr 2

**PLAN EWAKUACJI OSÓB
I LOKALIZACJI SPRZĘTU GASNICZEGO**
Parter

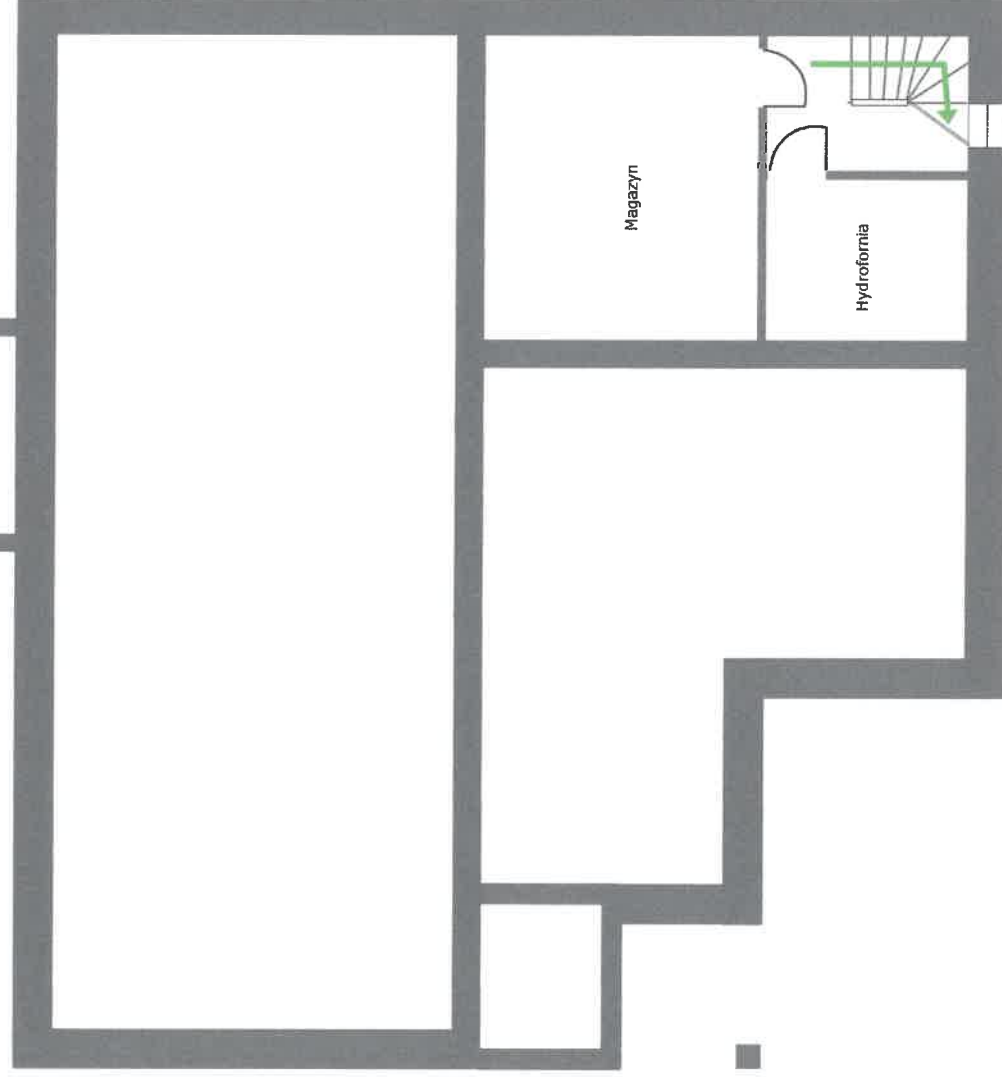

Legenda:

- gaśnica
- kierunek ewakuacji
- (1) - ilość osób
- drzwi przeciwpożarowe
- oprawa awaryjna ewakuacyjna

Rysunek nr 3

**PLAN EWAKUACJI OSÓB
I LOKALIZACJI SPRZĘTU GAŚNICZEGO
Piwnica**

Legenda:
↑ - kierunek ewakuacji

3. Zabezpieczenia przeciwpożarowe w budynku.

Budynek wyposażony jest w następujące niżej wymienione instalacje przeciwpożarowe i urządzenia gaśnicze wpływające na ograniczenie zagrożenia pożarowego i jego likwidację pożaru w początkowej fazie.

1. Droga pożarowa.

Drogą pożarową do budynku zapewnia ulica osiedlowa, posiadająca utwardzoną nawierzchnię umożliwiającą dojazd o każdej porze roku. Od ulicy do wejścia głównego budynku prowadzi utwardzony chodnik o szerokości nie mniejszej niż 1,5 m. Dojazd pożarowy pokazano na Rysunku Nr 1.

2. Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia dla budynku przedszkola o kubaturze do 5000 m³ zaliczonego do kategorii ZL II zagrożenia ludzi, wynosi 10 dm³/s i jest zapewniona przez miejską sieć wodociagową.

Najbliższy podziemny hydrant znajduje się za ogrodzeniem placu zabaw w odległości 23 m o budynku żłobka. Lokalizacja hydrantu pokazana jest na Rysunku nr 1.

3. Gaśnice przenośne.

Budynek zabezpieczony jest w gaśnice przenośne spełniające wymagania PN. Rodzaj gaśnic dostosowany jest do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie i ulec spaleni.

Na zabezpieczeniu znajdują się następujące ilości i rodzaje gaśnic przeznaczonych do gaszenia pożarów grupy: A, B, C, F.

Budynek winien być zabezpieczony następującymi rodzajami gaśnic:

- gaśnica proszkowa GP-4x (ABC)
- gaśnica gastronomiczna GWG-2x (AF)

Oznakowanie lokalizacji gaśnic:

Miejsca lokalizacji hydrantów wewnętrznych oznakowano znakami informacyjnymi, zgodnie z wymogami PN. Szczegółowa lokalizacja gaśnic pokazana jest na rzutach kondygnacji – Rysunek nr 2.

4. Oświetlenie awaryjne (bezpieczeństwa i ewakuacyjne).

Budynek wyposażony jest w samoczynnie załączające się oświetlenie awaryjne:

- **bezpieczeństwa** - zapewniając zapewniające oświetlenie dróg ewakuacyjnych o natężeniu 1 lx na powierzchni drogi ewakuacyjnej przez co najmniej 1 godz. załączające się automatycznie w przypadku braku zasilania elektrycznego budynku.
- **ewakuacyjne** - na drogach ewakuacyjnych i nad drzwiami na drodze ewakuacyjnej zlokalizowane są oprawy oświetlenia ewakuacyjnego, które wyposażone są w odpowiednie piktogramy informacyjne o kierunkach i wyjściach ewakuacyjnych, załączenie w/w opraw następuje w przypadku zaniku napięcia w instalacji zasilającej.

5. Instalacja odgromowa.

W celu zabezpieczenia przed wyładowaniami atmosferycznymi, budynek szkoły wyposażony jest w instalację odgromową.

6. Przeciwpowarowy wyłącznik prądu.

Budynek wyposażony jest w przeciwpożarowy wyłącznik prądu, który usytuowany na zewnątrz budynku w skrzynce wnękowej zlokalizowanej w ścianie frontowej budynku przy wejściu głównym. Szczegółową lokalizację pokazano na Rysunku nr 1.

7. Główny kurek gazu.

Główny kurek gazu - zlokalizowany jest na zewnątrz budynku, w szafce wnękowej na zlokalizowanej w frontowej ścianie budynku przy wejściu głównym, dokładna lokalizacja pokazana jest na Rysunku nr 1.

4. Zasady doboru, rozmieszczenia i użycia sprzętu gaśniczego.

Zgodnie z wymogami rozporządzenia², jednostka masy środka gaśniczego 2 kg zawartego w gaśnicach, powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku zakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL II.

1. Podział pożarów na grupy w zależności od rodzaju palącego się materiału.

Symbole stosowane na sprzęcie gaśniczym

SYMBOL GRUPY	CHARAKTERYSTYKA GRUPY
	Grupa A – Pożary ciał stałych pochodzenia organicznego. Przykłady: drewno, papier, węgiel, słoma, tekstylia, tworzywa sztuczne
	Grupa B – Pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze. Przykład: benzyna, tłuszcze, oleje, żywice, smoła, woski, rozpuszczalniki, alkohole.
	Grupa C – Pożary gazów. Przykłady: meta, propan, butan, gaz ziemny, wodór.
	Grupa D – Pożary metali – np. aluminium, sód, potas, lit, magnez.
	Grupa F – Pożary tłuszczów i olejów. Zastosowanie często do gaszenia olejów w urządzeniach kuchennych.

2. Rodzaje gaśnic na zabezpieczeniu budynku.

Do zabezpieczenia budynków i obiektów zastosowano głównie gaśnice proszkowe GP-4x i gaśnice pianowe GWG-2x a rodzaj środka gaśniczego jest dostosowany jest do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w chronionym obiekcie, tj. grupa **A, C, F**.

Gaśnica proszkowa GP-4x - posiada wysoką skuteczność gaśniczą, opierającą się na ich działaniu inhibitującym proces palenia. Proszki grupy ABC przeznaczone są do gaszenia pożarów materiałów stałych, cieczy, gazów palnych - w tym również urządzeń elektrycznych pod napięciem do 1000V.

Gaśnica pianowa GWG-2x - jest przeznaczona do zwalczania pożarów w gastronomii i kuchniach domowych, zwalcza pożary łatwopalnych środków gotujących: oleje roślinne, tłuszcze zwierzęce (grupa F), gasi również pożary ciał stałych (grupa A) stanowiących wyposażenie obiektów - w tym urządzenia elektryczne pod napięciem do 1000V.

Zadaniem gaśnic - jest ugaszenie pożaru w pierwszej fazie jego trwania (w zarodku), sposób jego uruchamiania jest następujący pokazany na Szkicu 1.

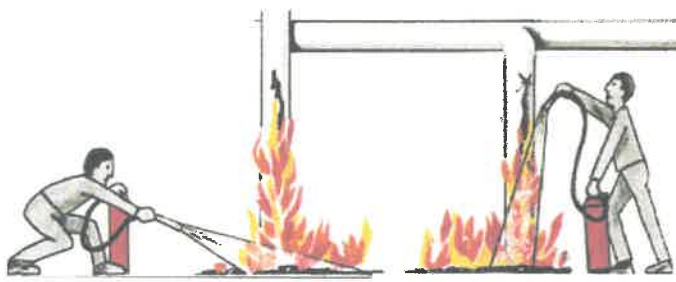

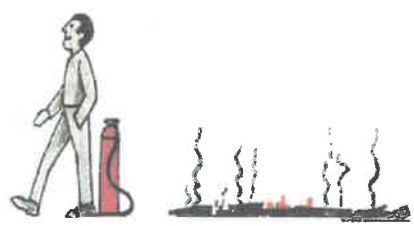
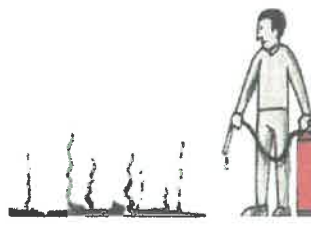
W razie pożaru należy:

Szkic nr 1.

	<p>1. Wziąć:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ gaśnicę proszkową: GP-4x, ▪ gaśnicę pianową: GWG-2x,
	<p>2. Pobiec z gaśnicą w kierunku ognia.</p>
	<p>3. W pobliżu ognia uruchomić gaśnicę: wyciągnąć zawleczkę i nacisnąć dźwignię uwalniając środek gaśniczy,</p>
	<p>4. Strumień środka gaśniczego skierować w kierunku ognia (na podstawę płomienia) operując strumieniem na całej powierzchni pożaru:</p>

Przykłady postępowania pracowników podczas gaszenia pożaru przy użyciu gaśnic przenośnych.

Szkic nr 2.

Działanie nieprawidłowe	Działanie prawidłowe	Komentarz
		<p>Podchodź do ognia zawsze zgodnie z kierunkiem wiatru (wiatr w plecy)</p>
		<p>Gaś pożar kierując środek gaśniczy w podstawę płomieni</p>
		<p>Pałące się pionowe powierzchnie – jeśli to możliwe – gaś z góry, w przeciwnym wypadku od dołu do góry</p>
		<p>Użycie jednocześnie kilku gaśnic daje większy efekt gaśniczy</p>
		<p>Zawsze dozoruj miejsce pożarzyska.</p>

III. CHARAKTERYSTYCZNE, POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU, DROGI ROZPRZESTRZENIANIA.

1. Charakterystyka zagrożeń.

Zagrożeniem pożarowym nazywamy wszystkie czynniki i okoliczności, które stwarzają sprzyjające warunki do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru, a także tworzenia się trujących dymów i gazów pożarowych, zagrażających życiu i zdrowiu ludzi.

Charakterystyczne czynniki mogące mieć wpływ na wzrost zagrożenia pożarowego w budynku, to przede wszystkim:

- gromadzenie nadmiernej ilości materiałów palnych, składowanie ich w sposób nieuporządkowany oraz bez zachowania wymaganych odległości od źródeł ciepła,
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących do ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganej wartości,
- użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi w instrukcjach obsługi producenta, w tym:
  - dogrzewanie pomieszczeń przenośnymi urządzeniami ogrzewczymi (elektrycznymi lub gazowymi) oraz użytkowanie nieosłoniętych punktów świetlnych ,
  - przeciążanie instalacji elektrycznej poprzez włączanie zbyt dużej ilości odbiorników elektrycznych oraz eksploatacja instalacji wykonanych w sposób prowizoryczny (najczęściej niezgodnie z warunkami technicznymi określonymi w Polskich Normach) lub użytkowanie uszkodzonych instalacji,
- przechowywanie i użytkowanie materiałów niebezpiecznych pożarowo (w tym przede wszystkim cieczy łatwo zapalnych i gazów technicznych) bez zachowania wymaganych środków bezpieczeństwa, w szczególności:
  - w ilościach przekraczających dopuszczalne wielkości,
  - w obrębie dróg ewakuacyjnych i pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi,
  - w pojemnikach wykonanych z tworzyw sztucznych nie odprowadzających ładunków elektrostatycznych,
- palenie tytoniu i używanie ognia otwartego w miejscach i pomieszczeniach nie wyznaczonych do tego celu,
- stosowanie wyrobów wydzielających silnie toksyczne produkty spalania (jak tlenek węgla, dwutlenek węgla, cyjanowodór, chlorowodór, itp.), wykonanych z tworzyw sztucznych takich jak polipropylen, polistyren, poliuretan, itp.

2. Potencjalnie (najczęstsze) przyczyny powstania pożaru.

Możliwość powstania pożaru w „budynku przedszkola” wynika z nagromadzenia w poszczególnych pomieszczeniach, materiałów palnych, stanowiących ich naturalne wyposażenie, stolarka drzwiowa, okienna oraz:

- sala zabaw, sala lekcyjna, szatnie, – dekoracje, szafki, stoliki, krzesła, książki, pomoce szkoleniowe, firanki, zasłony, zabawki, ubranka, obuwie, etc.
- magazynki podręczne - meble, opakowania z papieru, tektury, tworzyw sztucznych, środki czystości, inny sprzęt szkolny, etc.
- pomieszczenia biurowe – meble biurowe, artykuły biurowe, wyposażenie,
- kuchnia - gaz ziemny, tłuszcze jadalne.

Do potencjalnych (najczęstszych) przyczyn powstania pożaru można zaliczyć:

- 1) Wady, awaryjne stany pracy instalacji i urządzeń elektrycznych wynikające z:
  - niewłaściwego wykonania,
  - przeciążenia poprzez włączanie dużej ilości odbiorników energii do jednego przewodu elektrycznego,
  - braku bieżących i okresowych badań oraz prac konserwacyjnych,
  - stosowania prowizorycznych instalacji i urządzeń,
  - niezachowania wymaganych odległości urządzeń ogrzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
  - stosowania urządzeń ogrzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta.
- 2) Nieostrożność przy posługiwaniu się tzw. otwartym ogniem:
  - palenia tytoniu w miejscach nie wyznaczonych, gdzie znajdują się materiały palne,
  - porzucanie nie wygaszonych papierosów, zapalek w pobliżu materiałów palnych,
  - zaproszenie ognia spowodowane pozostawieniem żarzących się materiałów, np. papieros, zapalka.,
  - używania świec do okolicznościowych spotkań, prezentacji.
- 3) Prowadzenia prac remontowych polegających na:
  - spawaniu, cięciu, szlifowaniu,
  - rozgrzewaniu substancji,
  - malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo.
- 4) Zapalenie się oleju jadalnego na patelni ustawionej na kuchence gazowej.
- 5) Uwolnienie gazu ziemnego z instalacji na skutek:
  - rozszczelnienia połączeń armatury (zawory, urządzenia),
  - rozszczelnienia w/w armatury,
  - niewłaściwego zapalania gazu: zbyt wczesne otwarcie kurka gazowego a zbyt późno podłożony płomień lub iskra.
- 6) Wyładowania atmosferyczne.
- 7) Celowego działania (podpalenia).

3. Zagrożenia w przypadku rozwoju pożaru w budynku.

Temperatura w pomieszczeniu objętym pożarem wzrasta w wyniku konwekcyjnego mieszania się spalin z powietrzem. W wyniku konwekcji następuje rozprzestrzenianie się produktów spalania i zadymienia.

Temperatura około 120°C powoduje oparzenia I stopnia po około 8 minutach, a w temperaturze 200°C następują oparzenia dróg oddechowych. Przez dłuższy czas człowiek znosi promieniowanie cieplne o natężeniu 2 kW/m², ale promieniowanie o natężeniu 3,5 kW/m² już tylko przez około 60 s.

Dym zmniejsza możliwości motoryczne na skutek ograniczenia widzialności i działania drażniącego, toksycznego oraz niedoboru tlenu.

Dym ma działanie drażniące na drogi oddechowe, wywołuje kaszel i krztuszenie, łzawienie oczu, utrudniając czynności poruszania się, użycie sprzętu gaśniczego oraz ewakuację osób zagrożonych. Przebywanie w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku, a nawet paniki w obawie zatrucia, doznania obrażeń lub załamnięcia i śmierci. Gęstość zadymienia zwiększa się w górnych warstwach pomieszczenia i na górnej kondygnacji budynku, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się powietrzem nagrzany przez wynikły pożar.

Zadymienie dróg ewakuacyjnych - stwarza ono wielokrotnie większe niebezpieczeństwo dla ludzi niż pożar. Dym i zawarte w nim gazy pożarowe, jako produkty spalania, rozprzestrzeniają się szybciej i przenikają do odległych od miejsca pożaru części budynku i do wszystkich zakątków pomieszczeń poprzez otwory instalacyjne w ścianach i stropach, szczeliny w drzwiach, a także inne otwory pomiędzy pomieszczeniami.

Podstawowe związki toksyczne zawarte w dymie to: tlenek węgla (CO), dwutlenek węgla (CO₂), cyjanowodór (HCN), dwutlenek azotu (NO₂) i chlorowodór (HCl).

UWAGA! W przypadku opóźnienia w rozpoczęcia ewakuacji, gazy i dymy pożarowe mogą spowodować zadymienie dróg ewakuacyjnych, co utrudni lub uniemożliwi ewakuację osób znajdujących się w sąsiednich pomieszczeniach.

4. Możliwości rozprzestrzeniania się pożaru.

Rozwój pożaru w uzależniony jest od zastosowanych w budynku rozwiązań techniczno-budowlanych, ograniczających możliwości rozprzestrzeniania się ognia, dymów i gazów

pożarowych pomiędzy poszczególnymi pomieszczeniami i kondygnacjami. Budynek żłobka stanowi jedną strefę pożarową.

Rozprzestrzenianie i przenikanie dymów i gazów pożarowych na poszczególne pomieszczenia i kondygnacje może następować poprzez:

- pionowe drogi komunikacyjne,
- poziome drogi komunikacyjne: korytarze,
- kanały instalacyjne i wentylacyjne.

Największe zagrożenia podczas pożaru:

Największym zagrożeniem w przypadku powstania pożaru, oprócz wysokiej temperatury, stanowią gazy i dymy pożarowe toksyczne produkty spalania), w szczególności przy spalaniu się takich materiałów jak: pianki i gąbki poliuretanowe, tworzywa sztuczne, folie, izolacje, farby, wykładziny, które będą rozprzestrzeniały się i migrowały pomiędzy pomieszczeniami i kondygnacjami (efekt komina), tym samym stwarzając zagrożenie dla tam znajdujących się tam dzieci i powodując utrudnienia w ich ewakuacji.

Możliwe scenariusze rozprzestrzeniania się pożaru i jego skutków.

W przypadku powstania pożaru, jego skutki (temperatura, gazy i dymy pożarowe) w zależności od miejsca jego powstania (kondygnacja) będzie odbywało się wg następujących scenariuszy:

- **piwnica** – skutki pożaru przez schody wewnętrzne nie przedostaną się na parter do pomieszczeń zaplecza kuchennego z uwagi na zastosowane drzwi przeciwpożarowe,
- **parter** – skutki pożaru po wypełnieniu pomieszczenia w którym powstał pożar, drogami komunikacyjnymi i przez otwory drzwiowe będą rozprzestrzeniały się na pozostałe pomieszczenia, stwarzając zagrożenie dla osób znajdujących się w pozostałych pomieszczeniach.
- **poddasze:** skutki pożaru stworzą zagrożenie dla osób znajdujących się w pomieszczeniach na parterze budynku, gdyż dymy i gazy pożarowe po wypełnieniu poddasza przedostaną się przez zamknięcie sufitowe na poziom parteru, stwarzając zagrożenie dla wszystkich osób.

W związku z tym, w przypadku powstania zagrożenia, ewakuację dzieci należy przeprowadzić natychmiast, dopóki, dopóty poziome drogi ewakuacyjne nie będą jeszcze zagrożone skutkami pożaru.

IV. WSKAZANIA PRZECIWPOŻAROWE.

1. Zapobieganie możliwości powstania pożaru.

Zapobieganie pożarom polega przede wszystkim na wyeliminowaniu czynników stwarzających zagrożenie pożarowe i zagrożenie życia ludzkiego oraz ścisłym przestrzeganiu podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego.

W celu niedopuszczenia do powstania pożaru w budynku, wszyscy pracownicy zobowiązani są do przestrzegania zasad bezpieczeństwa pożarowego, określonych w rozporządzeniu [2], wyciąg przepisów:

Czynności zabronione - mogące spowodować pożar.

W obiektach i na terenach do nich przylegających **zabronione jest** wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, ułatwić jego rozprzestrzenianie, utrudnianie prowadzenia działania ratowniczej lub ewakuacji:

1. Używanie otwartego ognia, palenie tytoniu (zakaz dotyczy również terenów otwartych).
2. Prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo bez wymaganych zezwoleń niezgodnie z zasadami określonymi w „rozdziale VI” instrukcji.
3. Użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, bądź nie poddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikającej z przepisów prawa budowlanego jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia.
4. Rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze;
5. Rozpalania ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów;
6. Składowanie poza budynkami, w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej, materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu.
7. Użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.
8. Przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wnętrza z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C,

- linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej, czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V.
9. Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości, co najmniej 0,05 m od żarówki.
  10. Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
  11. Składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych;
  12. Składowania materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach.
  13. Zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji.
  14. Lokalizowania elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych.
  15. Uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do:
    - a) gaśnic, hydrantów i urządzeń przeciwpożarowych,
    - b) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
    - c) wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
    - d) kurków głównych instalacji gazowej,
    - e) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.
  16. Składowanie materiałów palnych pod ścianami obiektu związanych z jego funkcją, za wyjątkiem materiałów niebezpiecznych pożarowo, jest dopuszczalne pod warunkiem:
    - 1) nieprzekroczenia maksymalnej strefy pożarowej dla obiektu,
    - 2) zachowania dostępu do obiektu na wypadek działań ratowniczych,
    - 3) nienaruszenia minimalnej odległości od obiektów sąsiednich, wymaganej ze względu na bezpieczeństwo pożarowe,
    - 4) zachowanie minimalnej odległości 5 m od drogi pożarowej.
  17.

Zabrania się zastawiania dostępu do gaśnic, hydrantów, przeciwpożarowego wyłącznika prądu, dróg ewakuacyjnych oraz oznakowania dróg ewakuacyjnych i wyjść ewakuacyjnych.

2. Wymagania przeciwpożarowe dla obiektów użyteczności publicznej.

W celu ograniczenia możliwości powstania i rozprzestrzeniania pożaru strefach pożarowych zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi „ZLII” (żłobek), zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu⁴ zabronione jest:

- stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące,

- ścian wewnętrznych wykonanych z materiałów nie rozprzestrzeniających ognia,
- na drogach komunikacji ogólnej, służącej celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych,
- w pomieszczeniach, stosowanie wykładzin podłogowych łatwo zapalnych,
- okładzin sufitów oraz sufity podwieszone należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia,
- palne elementy wystroju wnętrza budynku, przez które lub, obok których są prowadzone przewody ogrzewcze, wentylacyjne, dymowe lub spalinowe, powinny być zabezpieczone przed możliwością zapalenia lub zwęglenia.

3. Obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Każdy pracownik oraz każda osoba będąca stałym użytkownikiem budynku bez względu na zajmowane stanowisko, zobowiązani są do przestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz ustaleń zawartych w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

Do ich zadań i obowiązków należy w szczególności:

1. Zapoznanie się z treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.
2. Utrzymanie swoich stanowisk pracy i podległych pomieszczeń w stanie gwarantującym pełne bezpieczeństwo pożarowe.
3. Posiadanie znajomości przyjętych w budynku zasad alarmowania, prowadzenia ewakuacji oraz gaszenia pożaru.
4. Posiadać znajomość zabezpieczenia przeciwpożarowego, rozmieszczenia, sposobu użycia oraz zakresu stosowania gaśnic.
5. Posiadać znajomość obowiązujących przepisów w zakresie zapobiegania i zwalczania pożarów.
6. Znać drogi ewakuacyjne, kierunki ewakuacji osób, wyjścia ewakuacyjne, miejsca zbiórki.
7. Eksploatować stosowane maszyny i urządzenia zgodnie z instrukcjami obsługi.
8. Zawiadamiać przełożonych o uszkodzeniach i niedociągnięciach mogących być przyczyną pożaru i jego rozprzestrzeniania, bądź wpływających na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.
9. Po zakończeniu pracy sprawdzić czy wyłączone są urządzenia elektryczne, które nie muszą pracować w trybie pracy ciągłej.
10. Nie zastawiać dróg ewakuacyjnych, drzwi ewakuacyjnych i nieograniczanie dostępu do sprzętu gaśniczego.
11. Przestrzegać zakazu palenia papierosów i tytoniu w całym budynku.

V. CZYNNOŚCI KONSERWACYJNE STOSOWANYCH URZĄDZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH I GAŚNIC.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno - ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

1. Gaśnice.

Przeglądy i konserwacje (legalizacje) gaśnic przenośnych i przewoźnych prowadzi się wg zasad i terminów określonych przez producenta. Gwarancją właściwej legalizacji gaśnicy jest jej wykonanie przez podmiot autoryzowany przez producenta.

Biorąc pod uwagę warunki pracy podręcznego sprzętu gaśniczego – przeglądy techniczne i konserwacje należy przeprowadzać z częstotliwością, nie rzadziej niż co 12 miesięcy.

2. Przeciwpowozarowy (główny) wyłącznik prądu.

Sprawdzenie skuteczności działania głównego wyłącznika prądu dla poszczególnych obiektów, należy prowadzić z częstotliwością kontroli - co najmniej 1 x rok.

3. Oświetlenie awaryjne.

Przegląd, sprawdzenie działania, wykonanie pomiarów natężenia oświetlenia na drodze ewakuacyjnej, pomieszczeniach technicznych i użytkowych, które powinno w każdym punkcie wynosić minimum 1,0 lux, a czas samoczynnego załączenia do 2 s po zaniku oświetlenia podstawowego, czas działania oświetlenia – nie mniej niż 1 h.

Częstotliwość kontroli - co najmniej 1 x rok.

3. Instalacje użytkowe.

Instalacje i urządzenia należy użytkować w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji [4]:

1. Instalacja elektryczna:

- pomiary rezystancji izolacji przewodów roboczych - nie rzadziej jak raz na pięć lat,
- pomiary skuteczności zabezpieczenia przed porażeniami elektrycznymi - nie rzadziej jak co pięć lat,
- pomiary uziemień instalacji i urządzeń – nie rzadziej jak co pięć lat.

2. Instalacja odgromowa (piorunochronna):

- oględziny części nadziemnej,
- sprawdzanie ciągłości połączeń,
- pomiar rezystancji uziemienia,
- sprawdzenie stanu uziomów po ich odkopaniu.

Czynności te należy wykonywać - nie rzadziej jak co 5 lat, przed rozpoczęciem tzw. okresu burzowego.

3. Przewody kominowe (wentylacji grawitacyjnej) [2] i 4].

Przewody kominowe należy poddawać następującym przeglądom okresowym:

- kontrola stanu technicznej sprawności - co najmniej raz w roku,
- usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacji grawitacyjnej – co najmniej raz w roku.

4. Kontrola okresowa pozostałych instalacji.

- 1) okresowej, co najmniej raz na rok - polegająca na sprawdzeniu stanu technicznego - elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
- 2) instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

VI. ZASADY PROWADZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM.

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym, to prace prowadzone wewnątrz obiektu bądź na terenie przyległym z użyciem otwartego płomienia lub wykonywaniem czynności mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu. (np. spawanie, cięcie – prace ślusarskie, lutowanie, nagrzewanie, smołowanie, itp.) prace w strefach zagrożenia wybuchem.

Wszelkie w/w prace niebezpieczne pożarowo w budynku „przedszkola” i na terenie przyległym, mogą być prowadzone tylko za zgodą i pod nadzorem Zarządcy budynku.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym **Zarządca budynku** jest odpowiedzialny za przygotowanie, nadzorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa podczas ich prowadzenia.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym **Zarządca budynku** jest zobowiązany do wystawienia pisemnego **ZEZWOLENIA** na wykonywanie tych prac.

Osoba wystawiająca **ZEZWOLENIE** jest zobowiązana do:

- ocenić zagrożenie pożarowe w obszarze, w którym będą prowadzone prace,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za przebieg prac oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu prac,
- zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- zaznaczyć osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

Po wykonaniu tych czynności, osoba wyznaczona:

1. Wypełnia się druk: **ZEZWOLENIA na wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym** wg wzoru przedstawionego w Załącznik nr 2 do instrukcji.
2. **ZEZWOLENIE** sporządza się w 2-ch egzemplarzach, po jednym dla Wykonawcy prac i drugi dla Wystawiającego.

Wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym bez pisemnego **ZEZWOLENIA** jest **ZABRONIONE !**

Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, należy:

- zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujące się w nim instalacje techniczne,
- prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach lub przy urządzeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,
- mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

Szczegółowe wytyczne dotyczące zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym przedstawiono w „**Instrukcji w sprawie przygotowania i wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym**” - stanowiącej Załączniku nr 4 do instrukcji.

Osoba wydająca pisemne **ZEZWOLENIE**, po zakończeniu „prac niebezpiecznych pod względem pożarowym” organizuje kontrolę miejsca, w którym te prace były wykonywane oraz pomieszczenia lub rejony przyległe, przez dokładne sprawdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących się cząstek, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt używany do wykonywania prac został zdemonstrowany, odłączony od źródeł zasilania i należycie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.

Przechowywanie butli z palnymi lub utleniającymi, gazami technicznymi (acetylen, tlen, propan-butan) po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym na terenie budynku, a w szczególności w obrębie dróg ewakuacyjnych lub pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i ogólnie dostępnych, przeznaczonych na pobyt ludzi - **jest ZABRONIONE !**

Ponowna kontrola rejonu prowadzenia prac powinna się odbyć po 1, a następnie po 4 godzinach od zakończenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Wyniki kontroli należy każdorazowo odnotowywać w pkt. 12 „**ZEZWOLENIA**”.

PRZYKŁADY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

	<p>Materiały palne, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, należy osłonić w sposób gwarantujący bezpieczeństwo:</p> <p>1 – ekran z materiału niepalnego (np. z blachy) 2 – koc gaśniczy</p>
	<p>Z izolowanych rurociągów na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację cieplną na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (izolacja łatwo zapalna) chłodzić skutecznie, np. sposobem pokazanym na rysunku:</p> <p>1 – przewód doprowadzający wodę 2 – zwoje sznura</p>
	<p>Wszelkie szczeliny i otwory prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału:</p> <p>1- materiał niepalny</p>
	<p>Spawane przegrody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich, należy skutecznie chłodzić:</p> <p>1 – przewód doprowadzający wodę 2 – zwoje sznura 3 – koc</p>
	<p>W zależności od ciśnienia pod jakim wykonywane są prace spawalnicze, należy zabezpieczyć przed przypadkowym zapaleniem wszystkie palne materiały w odległości minimum 10 m.</p>

VI. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.

1. Alarmowanie o niebezpieczeństwie.

Każdy, kto zauważył pożar inne miejscowe zagrożenie lub uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) zobowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki, natychmiast

ALARMOWAĆ !!

- osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
- służby ratunkowe:

SŁUŻBA RATUNKOWA	NR TELEFONU	
Centrum Powiadamiania Ratunkowego	112	112
Policja	997	
Straż Pożarna	998	
Pogotowie Ratunkowe	999	
Pogotowie Energetyczne	991	
Pogotowie Gazowe	992	

Po uzyskaniu połączenia telefonicznego ze Strażą Pożarną, wyraźnie podać:

- gdzie powstało zdarzenie – adres, nazwa obiektu,
- co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
- czy jest zagrożone życie ludzkie i występuje konieczność ewakuacji,
- swoje imię i nazwisko, numer telefonu, z którego się dzwoni,
- inne informacje w zależności od sytuacji – żądane przez telefonistę.

2. Zasady postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia.

1. Równolegle z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji gaśniczej przy pomocy gaśnic w celu ugaszenia pożaru w zarodku.
2. Nauczyciel żłobka po uzyskaniu informacji o pożarze lub innym miejscowym zagrożeniu, zobowiązany jest:
  - a) ogłosić alarm w całym budynku żłobka,
  - b) przystąpić do ewakuacji wszystkich dzieci.
  - c) przejąć kierowanie działaniem ratowniczym,

Akcją ratowniczą – do czasu przybycia jednostki ochrony przeciwpożarowej – kieruje:

- **Kierownik żłobka a pod jego nieobecność,**
- **nauczyciel dzieci.**

Po przybyciu jednostek ochrony przeciwpożarowej – kierowanie akcją ratowniczą przejmuje Dowódca przybyłej jednostki, zgodnie z zasadami kierowania działaniem ratowniczym obowiązującym w krajowym systemie ratowniczo - gaśniczym.

Pozostałe osoby pracujące w obiekcie, zobowiązane są podporządkować się bez zastrzeżeń poleceniom osoby, która objęła kierownictwo i w ścisły sposób je wypełniać.

3. Po ogłoszeniu alarmu, rozpocząć ewakuację dzieci z jednoczesnym prowadzeniem akcji gaśniczej.

Ważnym obowiązkiem przy prowadzeniu ewakuacji jest sprawdzenie, czy wszystkie dzieci są obecne, sprawdzeniu podlegają zwłaszcza te pomieszczenia, gdzie dzieci mogły się schować przed zagrożeniem.

4. Osoba kierująca działaniami ratowniczo – gaśniczymi powinna:

- a) w pierwszej kolejności przystąpić do ewakuowania dzieci i innych osób znajdujących się w zagrożonych pomieszczeniach,
- b) ewakuację dzieci prowadzi nauczyciel który ma zajęcia z dziećmi,
- c) wyznaczyć osoby (jeżeli zachodzi taka potrzeba) do wyłączenia gazu ziemnego (pożar urządzeń kuchennych),
- c) wyznaczyć osoby do ograniczenia rozmiaru pożaru stosując:
  - gaszenie pożaru gaśnicami,
  - zamknięcie drzwi nie służących celom ewakuacji, by ograniczyć migrację dymów i gazów pożarowych,

- usunięcia z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa, znajdujące się tam materiały palne.
- zamknięcia drzwi nie służących celom ewakuacji by ograniczyć migrację dymów i gazów pożarowych

5. Kierując działaniami ratowniczymi trzeba pamiętać o:

- a) w pierwszej kolejności przystąpić do ewakuacji dzieci znajdujących się w obrębie źródła pożaru i sąsiednich pomieszczeniach oraz całego budynku, wskazując drogi i kierunki ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne, kierując opuszczających budynek do „**miejsca zbiórki do ewakuacji**”, które pokazane jest na Rysunku nr 1:

- **plac zabaw, a w przypadku złych warunków atmosferycznych:**
- **sąsiedni budynek zamieszkania zbiorowego lub sklep osiedlowy.**

Organizacja ewakuacji przedstawiona jest w dalszej części instrukcji.

6. Osoba kierująca akcją ratowniczą, po przybyciu straży pożarnej ściśle współpracuje z jej dowódcą, informując o dotychczasowym przebiegu ewakuacji i akcji gaśniczej, wydanych poleceniach, istniejących realnych zagrożeniach itp. Przybycie straży pożarnej nie zwalnia pracowników od dalszych działań w ramach prowadzonej akcji ratowniczo-gaśniczej.

7. Po zakończeniu akcji muszą być przeprowadzone niezbędne prace końcowe, które powinny obejmować zabezpieczenie pogorzeliska oraz ewakuowanego mienia w tym:

- dokładną kontrolę miejsca pożaru,
- usunięcie lub zabezpieczenie wszelkich elementów konstrukcyjnych grożących zawaleniem lub wypadkiem,
- zorganizowanie dozoru i obserwacji pogorzeliska,
- przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działalności policji, firmy ubezpieczeniowej lub komisji powołanej do ustalenia okoliczności i przyczyn pożaru.

8. Po każdym pożarze należy niezwłocznie przystąpić do uzupełnienia sprzętu gaśniczego.

VII. ORGANIZACJA EWAKUACJI W KONTEKŚCIE FUNKCJI OBIEKTU ORAZ WARUNKÓW TECHNICZNYCH.

Aktualnie obowiązujące przepisy przeciwpożarowe, obowiązek przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji ewakuacji (co najmniej raz na 2 lata) nakładają jedynie na właścicieli lub zarządzających obiektów, które zawierają strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób będących jej stałymi użytkownikami – **Budynku Żłobka nie kwalifikuje się do takich obiektów.**

Nie zwalnia to jednak **zarządcy budynku** od obowiązku zapoznania każdego osób przebywających w budynku przedszkola z zasadami i warunkami prowadzenia czynności ewakuacyjnych z budynku.

Bardzo ważnym zadaniem w tym zakresie jest też edukacja naszych najmłodszych obywateli do umiejętności właściwego reagowania na mogące powstać zagrożenia życia i zdrowia, na początku w formie zabawy, a regularne przeprowadzane ćwiczenia ewakuacji, są bardzo dobrą formą prewencji.

1. Organizacja ewakuacji.

Do ważnych zadań edukacyjnych naszych najmłodszych obywateli, należy wypracowanie właściwych nawyków i czynności postępowania w przypadku powstania zagrożenia. Praktyczne przeprowadzanie ćwiczeń ewakuacji, są dobrą formą prewencji bezpieczeństwa pożarowego.

1. Konieczność ewakuacji wynika z następujących przesłanek:

- pożar, lub inne zdarzenie zachodzi w pomieszczeniu i zagraża innym osobom w budynku,
- istnieje zagrożenie życia i zdrowia dzieci,
- wielkość zagrożenia przerasta możliwości jego likwidacji w zarodku,
- pożar, szybko się rozprzestrzenia, jego skutki, zagrażają odcięciem dróg ewakuacyjnych,
- w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu np. ładunku wybuchowego.

2. W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji przedszkolaków i pracowników obiektu „przedszkola”, decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje:

- **Kierownik żłobka a pod jego nieobecność,**
- **nauczyciel żłobka,**

3. Sposób ogłoszenia alarmu o niebezpieczeństwie (zagrożeniu).

„Alarm o niebezpieczeństwie” po stwierdzeniu faktycznego zagrożenia - ogłaszany jest:

- **głosem** – stanowczym, ale opanowanym i zdecydowanym, **przez osobę kierującą akcją**

Przykładowym hasłem do rozpoczęcia ewakuacji, może być komunikat:

Uwaga! Uwaga!

W związku z zagrożeniem (podać jakim), przerywamy zabawę, ustawiamy się w pary, opuszczamy budynek i udajemy się np. do ogrodu.

4. Postępowanie pracowników żłobka po ogłoszeniu ewakuacji:

- przerwać prowadzone czynności,
- zabezpieczyć miejsce pracy przez wyłączenie maszyn i urządzeń,
- opuścić stanowisko pracy i zgłosić się do kierującego ewakuacją,
- realizować zadania przydzielone przez kierującego ewakuacją, przez udzielenie czynnej pomocy przy w ewakuacji dzieci, wyprowadzić drogami ewakuacyjnymi do „**miejsca zbiórki do ewakuacji**”,
- wykonywać inne polecenia kierującego, np. sprawdzenie czy nikt nie pozostał w zagrożonym pomieszczeniu, niektóre dzieci w sytuacji zagrożenia mogą uciekać lub schować się, np. pod ławkę czy stolik, do szafy, gdzie według nich jest bezpiecznie,
- przeciwdziałać panice przez uspokojenie dzieci najbardziej zdesperowanych i niespokojnych.

5. Formy ewakuacji.

- samodzielne wychodzenie dzieci z pomieszczeń pod nadzorem nauczyciela,
- ustawienie się w pary całej grupy i wychodzenie parami pod nadzorem nauczyciela,
- wynoszenia dzieci, które przestraszyły się zagrożenia lub najmłodszych (będą pomocne dodatkowe osoby),

6. Miejscem zbiórki do ewakuacji (rejon ewakuacji) dla ewakuowanych dzieci są:

- **plac zabaw przed budynkiem,**
a w przypadku złych warunków atmosferycznych:
- **sąsiedni budynek mieszkalny lub sklep osiedlowy.**

7. Wskazania dla kierującego ewakuacją.

- 1) Wyznaczyć przebywających w pracy pracowników do pomocy nauczycielom w poszczególnych grupach przedszkolaków.
- 2) W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń, w których:
  - powstał pożar,
  - znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia lub innego zagrożenia,
  - z których wyjście może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie.
- 3) W miarę możliwości i rozwoju zagrożenia, zapewnić dzieciom ubiór uwzględniający istniejące warunki atmosferyczne.

- 4) Dokładnie sprawdzić, czy wszystkie dzieci zostały ewakuowane:
    - sprawdzić pomieszczenia, w tym sanitariaty aby upewnić się czy nikt nie pozostał,
    - przeliczyć dzieci i powtórzyć liczenie gdy dzieci są w ruchu oraz na miejscu zbiórki,
  - 5) Ewakuację prowadzi najbliższymi drogami i wyjściami ewakuacyjnymi w przypadku przeszkód lub zadymienia tych dróg ewakuacyjnych, wybiera drugi bezpieczny kierunek ewakuacji.
  - 6) Podczas ewakuacji należy się liczyć z zadymieniem poziomych dróg ewakuacyjnych, w takich przypadkach należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych.
  - 7) Usta i nos należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zmoczoną w wodzie – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
  - 8) W razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy w miarę możliwości wysłać dwuosobowy patrol i natychmiast zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji celem ponownego sprawdzenia pomieszczeń budynku przez przybyłe służby ratownicze.
  - 9) W przypadku odcięcia dróg ewakuacyjnych przez skutki pożaru (zadymienie dróg ewakuacyjnych) należy skierować i zebrać dzieci w najmniej zagrożonym pomieszczeniu, uszczelnić otwory drzwiowe w celu ochrony głównie przed dymem i oczekiwać na pomoc w ewakuacji z zewnątrz jednostki Państwowej Straży Pożarnej, przy pomocy sprzętu ratowniczego.
9. Wskazania organizacyjne dla kierujących ewakuacją.
- 1) Po opuszczeniu budynku należy w „**miejscu zbiórki do ewakuacji**” ponownie dokładnie sprawdzić faktyczną ilość dzieci, celem upewnienia się czy nikt nie pozostał w zagrożonym budynku, powiadomić kierującego akcją ratowniczą o zakończeniu ewakuacji, pełnym stanie osobowym danej grupy. W przypadku brakujących osób, należy ustalić ich ilość i nazwiska, w miarę możliwości wysłać patrol i natychmiast zgłosić ten fakt przybyłym jednostkom ratowniczym.
  - 2) Z chwilą przybycia jednostek ratowniczych PSP, kierownictwo całością akcji obejmuje dowódca przybyłych jednostek, a prowadzący akcję są zobowiązani udzielić informacji o aktualnej sytuacji, podjętych środkach i zaawansowaniu ewakuacji, czy nie pozostały osoby w zagrożonym rejonie.

VIII. ZAPOZNANIE Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI PRACOWNIKÓW I INNYCH UŻYTKOWNIKÓW BUDYNKU.

Zgodnie z rozporządzeniem [9] w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, każdy pracownik powinien przejść **szkolenie wstępne** i **szkolenie okresowe** w zakresie określonym w tym rozporządzeniu. Zakres szkolenia oprócz zagadnień BHP, winien obejmować również zagadnienia ochrony przeciwpożarowej.

Obowiązek zapoznania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi, zawarty jest również w ustawie o ochronie przeciwpożarowej¹.

1. Szkolenie wstępne.

Szkolenie wstępne jest prowadzone w formie instruktażu wg programów opracowanych dla poszczególnych grup stanowisk i obejmuje:

- szkolenie wstępne ogólne – zwane „instruktażem ogólnym”,
- szkolenie wstępne na stanowisku pracy – zwane „instruktażem stanowiskowym”.

Instruktaż ogólny – przeprowadza inspektor bhp albo pracownik wyznaczony przez pracodawcę, posiadający odpowiedni zasób wiedzy i umiejętności. Przeprowadza się go przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania pracy.

Instruktaż stanowiskowy – przeprowadza pracownik wyznaczony przez pracodawcę, posiadający odpowiedni zasób wiedzy i umiejętności. Instruktaż przeprowadza się przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania pracy na danym stanowisku.

Zakres tematyki ochrony przeciwpożarowej winien być realizowany w szkoleniu wstępnym.

Program szkolenia powinien obejmować ogólne informacje o zagrożeniu pożarowym występującym w obiekcie, usytuowaniu hydrantów i gaśnic, zasadach postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia, a także podstawowe wymagania w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych – na podstawie niniejszej instrukcji.

Odbycie instruktażu ogólnego oraz instruktażu stanowiskowego, pracownik potwierdza podpisem na „Karcie szkolenia wstępnego” wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia [9], która jest przechowywana w aktach osobowych pracownika.

2. Szkolenie okresowe.

Szkolenie okresowe ma na celu aktualizację i ugruntowanie wiedzy oraz umiejętności w zakresie zagadnień dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Szkoleniem należy objąć między innymi postanowienia niniejszej instrukcji a w szczególności:

- zagrożenia pożarowe występujące w obiekcie,
- zasady postępowania w przypadku powstania pożaru, awarii i innych miejscowych zagrożeń zagrażających zdrowiu i życiu dzieci,
- działania ochronne i zapobiegawcze podjęte w celu wyeliminowania lub ograniczenia w/w zagrożeń,
- przyczyny powstawania pożarów, awarii,
- organizacja i zasady prowadzenia ewakuacji,
- zabezpieczenie przeciwpożarowe budynku,
- sposoby użycia gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych.

Pracownik winien mieć świadomość występujących zagrożeń i niepodejmowania działań, które narazić go mogą na utratę zdrowia i życia.

Zapoznanie się z „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego”, pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem **OŚWIADCZENIE**, którego wzór przedstawia Załącznik nr 1.

W przypadku aktualizacji instrukcji, należy z jej nową treścią zapoznać ponownie wszystkich pracowników.

3. Do zapoznania się z postanowieniami „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” zobowiązani są bezwzględnie wszyscy pracownicy **Żłobka**.
4. Obowiązkiem Kierownika jest uzyskanie oświadczenia o przyjęciu „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” do wiadomości i stosowania oraz egzekwowaniu przestrzegania jej postanowień.

X. OKREŚLENIA TERMINÓW UŻYTYCH W INSTRUKCJI.

Bezpieczeństwo pożarowe - stan eliminujący zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, uzyskiwany przez funkcjonowanie systemu norm prawnych i technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz prowadzonych działań zapobiegania przed powstaniem pożaru.

Pożar - niekontrolowany proces palenia w miejscu do tego celu nie przeznaczonym.

Inne miejscowe zagrożenie - inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne, ekologiczne) a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska.

Działania ratownicze - każda czynność podjęta w celu ochrony życia, zdrowia i mienia lub środowiska, a także likwidacja przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Warunki ewakuacji - zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniających szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Ewakuacja – zorganizowane działanie zmierzające do usunięcia ze strefy zagrożonej ludzi, zwierząt i mienia.

Sprzęt i urządzenia ratownicze - przedmioty i urządzenia oraz narzędzia związane na stałe z budynkiem, obiektem lub terenem uruchamiane lub wykorzystywane do ratowania ludzi i mienia w warunkach pożaru, klęski żywiołowej oraz innego miejscowego zagrożenia.

Techniczne środki zabezpieczeń przeciwpożarowych - techniczne urządzenia, sprzęt, instalacje lub rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru.

Strefa pożarowa - przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej strefy.

Teren przyległy - pas wokół obiektu o szerokość równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania ochrony przeciwpożarowej, określonej w przepisach techniczno-budowlanych.

Materiały niebezpieczne pożarowo – rozumie się przez to następujące materiały niebezpieczne:

- gazy palne,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 C°),
- materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
- materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- materiały mające skłonności do samozapalenia,
- materiały inne niż w/w, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru,

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu – wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.

Budynki oraz części budynków - stanowiące odrębne strefy pożarowe z uwagi na przeznaczenie i sposób użytkowania dzieli się na: mieszkalne, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej charakteryzowane kategorią zagrożenia ludzi, określane jako (ZL).

Kategoria zagrożenia ludzi (ZL) – jest pojęciem umownym, określającym stopień niebezpieczeństwa pod względem użytkowania oraz możliwości ewakuacji ludzi przebywających w budynkach zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej. Wyróżnia się pięć kategorii: ZL I, ZL II, ZL III, ZL IV, ZL V.

Kategoria zagrożenia ludzi ZL I – budynek oraz jego część stanowiący odrębną strefę pożarową i zawierający pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się.

Kategoria zagrożenia ludzi ZL II – przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych.

Budynek użyteczności publicznej – to budynek na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, opieki zdrowotnej, opieki społecznej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji.

Odporność ogniowa – zdolność elementu budynku do spełniania określonych wymagań w znormalizowanych warunkach fizycznych, odwzorowujących przebieg pożaru, miarą odporności ogniowej jest, wyrażony w minutach, czas od początku badania do chwili osiągnięcia przez element jednego z trzech stanów granicznych, tj.:

- nośności ogniowej (R),
- izolacyjności ogniowej (I),
- szczelności ogniowej (E).

Strefa zagrożenia wybuchem – rozumie się przez to przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałem/am/ się „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego” dla „Budynku Żłobka” zlokalizowanego w Gorlicach, ul. Wyszyńskiego 21

„Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego” przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowień”.

Lp.	Imię i nazwisko	Data	Podpis
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

7. Osoby nadzorujące pracę: a) ze strony zarządcy .....

b) ze strony wykonawcy .....

8. Wykonawca pracy (imię i nazwisko) .....

9. Potwierdzenie (podpis) przyjęcia przestrzegania zaleceń i zabezpieczeń zawartych w punkcie 6:

a) osoba wykonująca pracę: .....

b) nadzorujący pracę ze strony zarządcy .....

b) ze strony wykonawcy: .....

10. Wydający zezwolenie: ..... podpis .....
(Nazwisko i imię) (pieczęć)

11. Przedłużam ważności zezwolenia po zapewnieniu aktualności zabezpieczeń wymienionych w pkt. 6 oraz zapewnieniu wykonywania prac i ich nadzoru przez te same osoby wyszczególnione w zezwoleniu.

Przedłużenie ZEZWOLENIA na kolejny dzień (jeżeli miejsce pracy i warunki zagrożenia nie uległy zmianie)			Podpis wydającego ZEZWOLENIE
Data	od godz.	do godz.	

12. Osoby wyznaczone do kontroli miejsca pracy i rejonów przyległych po zakończeniu pracy oraz ponownej kontroli po upływie: 1 godz. oraz po 4 godz. od jej zakończenia.

Data kontroli	Wykonawca pracy po jej zakończeniu (godz. i podpis)	Osoba wyznaczona po 1 godzinie (godz. i podpis)	Osoba wyznaczona po 4 godzinach (godz. i podpis)

Karta aktualizacji „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” w zakresie przeglądów, testowania, ocen i aktualizacji,

Data	Imię nazwisko osoby dokonującej czynności	Rodzaj czynności (przeгляд, testowanie, ocena, aktualizacja)	Zakres czynności	Numery stron objętych czynnościami	Podpis

INSTRUKCJA

w sprawie przygotowania i wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

„Prace niebezpieczne pod względem pożarowym” – należy przez to rozumieć prace remontowo - budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo – budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem (*definicja wg §2.1.4. rozporządzenia*)¹.

1. Do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, zalicza się w szczególności prace mogące spowodować niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, takie jak:
  - spawanie elektryczne i gazowe,
  - lutowanie i zgrzewanie,
  - nagrzewanie otwartym płomieniem,
  - cięcie metali palnikiem,
  - cięcie metali przy użyciu szlifierki,
  - szlifowanie metalu i betonu,
  - wykonywanie prac remontowych w strefach zagrożenia wybuchem,
  - używanie sprzętu silnikowego w strefach zagrożenia wybuchem,
  - inne, gdzie może wystąpić otwarty płomień lub powstawanie iskier.
2. Odpowiedzialnym za całokształt bezpieczeństwa pożarowego podczas prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo jest **Zarządca budynku**.
3. Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym **Zarządca budynku**:
  - 1) ocenia zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane;
  - 2) ustala rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu;
  - 3) wskazuje osoby odpowiedzialne za przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;
  - 4) zapewnia wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje;
  - 5) zaznaja osoby wykonującej prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.
4. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane na terenie budynku, instalacji, obiekcie budowlanym lub terenie pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed i w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.

---

¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 z póź. zm.).

5. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, należy:

- 1) zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujące się w nim instalacje techniczne;
  - 2) prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach lub przy urządzeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości;
  - 3) mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru;
  - 4) po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w których prace były wykonywane, oraz rejon przyległy;
  - 5) używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.
6. Warunkiem rozpoczęcia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym jest uzyskanie od pisemnego „**ZEZWOLENIA na wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym**”, zwane dalej jako **ZEZWOLENIE** oraz
- wykonaniu wszystkich prac zabezpieczających,
  - podpisaniu **ZEZWOLENIA** przez osoby:
    - wydającego zezwolenie,
    - odpowiedzialnych za wykonanie zabezpieczeń – po ich wykonaniu,
    - nadzorujących pracę ze strony - użytkownika,
    - nadzorujących pracę ze strony- przedstawiciela firmy wykonawczej,
    - pracownika wykonującego pracę.
- Wzór **ZEZWOLENIA** przedstawiono w Załączniku nr 2 do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.
7. Wymagania o których mowa w pkt. 5, ustalane są przez **Zarządcę budynku** szczegółowo w pisemnym **ZEZWOLENIU**, każdorazowo przed rozpoczęciem prac w oparciu o postanowienia instrukcji.
8. **ZEZWOLENIE** wydaje się w dwóch egzemplarzach, z których jeden otrzymuje wykonujący pracę (oryginał), drugi (kopia) przechowuje wydający **ZEZWOLENIE**.

9. **Zarządca budynku** wystawiający **ZEZWOLENIE** jest odpowiedzialny za:

- przygotowania instalacji, budynku, obiektu, terenu do bezpiecznego wykonywania pracy,
- określenie występujących i potencjalnych zagrożeń podczas prowadzenia prac,
- ustalenia sposobu wyeliminowania zagrożeń i ustalenie sposobów zabezpieczenia instalacji, budynku, obiektu i terenu,
- ustalenie osób odpowiedzialnych za wykonanie prac zabezpieczających,
- zaznajomienia wykonawcy prac z zagrożeniami pożarowymi i wybuchowymi występującymi w rejonie wykonywania prac i udzielenie instruktażu w zakresie bezpiecznego wykonywania prac,
- dokładne określenie czasu, miejsca, rodzaju i zakresu pracy,
- decyzję zezwalającą na rozpoczęcie prac,
- wyznaczenie osoby/osób odpowiedzialnych za:
  - wykonanie zabezpieczeń,

- nadzorowane prowadzonych prac,
  - osoby kontrolujące miejsce pracy po ich zakończeniu,
  - natychmiastowe przerwanie robót i cofnięcie **ZEZWOLENIA**, w przypadku stwierdzenia nie przestrzegania przez wykonawcę pracy warunków określonych w **ZEZWOLENIU** lub powstaniu dodatkowych zagrożeń,
  - przechowywaniu wydanych **ZEZWOLEŃ**.
10. **ZEZWOLENIE** wydawane jest na wykonanie, tylko jednej ściśle określonej i umiejscowionej pracy.
11. W przypadkach trudnych i bardziej skomplikowanych z punktu widzenia bezpieczeństwa pożarowego i wybuchowego, warunki zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo **Zarządca budynku** winien powołać dodatkowych specjalistów w celu ustalenia przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu.
12. **ZEZWOLENIE** jest ważne jeden dzień w godzinach określonych przez wydającego.
Jeżeli zachodzi potrzeba kontynuacji prac w dniach następnych, wydający **ZEZWOLENIE** może przedłużyć jego ważność po wcześniejszym sprawdzeniu zabezpieczeń wymienionych w pkt. 6 ZEZWOLENIA oraz pod warunkiem, że nie powstały nowe zagrożenia pożarowo – wybuchowe w miejscu ich wykonywania a prace są wykonywane i nadzorowane przez te same osoby wyszczególnione w **ZEZWOLENIU**.
Maksymalna ilość przedłużeń **ZEZWOLENIA** nie może przekraczać 7 kolejnych dni roboczych.
ZEZWOLENIE traci ważność, jeżeli ulegają zmianie warunki wykonywania prac lub zmieni się którakolwiek z osób wyznaczonych do wykonania prac i ich nadzorowania. W takim przypadku **ZEZWOLENIE** powinno być wypisane od nowa.
13. Przy przedłużeniu **ZEZWOLENIA** w dniu następnym, jeszcze przed rozpoczęciem prac, ich wykonawca, zgłasza się do wydającego **ZEZWOLENIE** z oryginałem.
Wydający ZEZWOLENIE, przedłużając jego ważność, wpisuje w pkt. 11 datę i godziny ważności przedłużenia i potwierdza to podpisem.
14. Wszystkie **ZEZWOLENIA** muszą być wypełniane czytelnie (zarówno oryginał, jak i kopia) jasno określać sposób wykonania zabezpieczeń.
15. **Zarządca budynku** jest zobowiązany do codziennego ewidencjonowania wszystkich prowadzonych na terenie Spółki „prac niebezpiecznych pod względem pożarowym”, nadawania im kolejnych numerów ewidencyjnych.
16. Pracownik upoważniony do wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jest obowiązany w czasie ich wykonywania, posiadać **ZEZWOLENIE** na ich wykonywanie dla organów kontrolnych.
17. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo należy przestrzegać następujących zasad:
- 1) Wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem.
  - 2) Zabezpieczyć wszelkie otwory: wentylacyjne, instalacyjne, studzienki kanalizacyjne przed możliwością dostania się tam ognia i iskier w promieniu do 10 m;

- 3) Przy pracach prowadzonych w pomieszczeniach, zbiornikach i urządzeniach zagrożonych wybuchem, należy wykonać pomiar występującego stężenia par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem, czy nie przekracza dopuszczalnego progu 10 % dolnej granicy wybuchowości.
  - 4) W miejscu wykonywania prac spawalniczych powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru, odpowiednią ilość sprawnych technicznie gaśnic przenośnych lub przewoźnych, koc gaśniczy, w razie potrzeby także hydrant wewnętrzny lub inny sprzęt gaśniczy.
  - 5) Po zakończeniu prac – należy poddać kontroli miejsce ich wykonywania oraz rejony przyległe:
    - wykonawca pracy – zaraz po jej zakończeniu,
    - pracownik wyznaczony przez „osobę upoważnioną” po okresie 1 godziny i 4 godzinach.
  - 6) Sprzęt do wykonywania prac spawalniczych powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru,
  - 7) Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego uprawnione, posiadające jeden z niżej wymienionych dokumentów:
    - zaświadczenie o ukończeniu szkolenia,
    - świadectwo egzaminu spawacza,
    - książkę spawacza.
18. Przykładowe sposoby zabezpieczeń prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w zależności od występującego zagrożenia pożarowego i wybuchowego:
- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac spawalniczych oraz pomieszczeniach lub rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i instalacji technologicznych należy zabezpieczyć przed zapaleniem lub usunąć w promieniu 10 m,
  - przewody spawalnicze łączące przedmiot spawany ze źródłem energii powinny być połączone z tym przedmiotem lub oprzyrządowaniem, jak najbliżej miejsca spawania,
  - prace spawalnicze na zbiornikach i rurociągach po środkach chemicznych i innych stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, mogą być podjęte po dokładnym ich oczyszczeniu z tych środków,
  - zabezpieczenie sąsiednich pomieszczeń przed przenikaniem iskier, płomieni, cząstek metalu, uszczelnienie wszelkich otworów i szczelin w ścianach, podłogach i stropach a także otworów w kanałach, tunelach i przewodach wentylacyjnych – materiałami niepalnymi np. kocami gaśniczymi, piaskiem itp.
  - usunięcie na bezpieczną odległość, poza promień iskier, wszelkich materiałów palnych i niepalnych w opakowaniach palnych,
  - zabezpieczenie przed działaniem np. odprysków spawalniczych materiałów, których usunięcie lub usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi, polewanie wodą lub pokrycie pianą gaśniczą,
  - zabezpieczyć materiały palne przed zapaleniem na skutek przewodnictwa cieplnego,
  - zabezpieczyć przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kable, przewody elektryczne, gazowe oraz produktowych z zabrudzoną izolacją,
  - zabezpieczyć palne elementy przed możliwością zapalenia, stosując zraszanie, wykonanie ścian i zasłon parowych i wodnych,
  - oczyszczenie terenu z suchych traw, rozlewów cieczy palnych i innych materiałów palnych,
  - przykrycie i zabezpieczenie studzienek kanalizacyjnych i kratek ściekowych w odległości do 15 m,
  - wygrodzenie i oznakowanie miejsca pracy,

- dokonanie wyłączeń napięcia, wykonanie uziemień,
- osłonięcie miejsca spawania kocem gaśniczym, celem ograniczenia rozprysku powstających iskier lub wylapywania iskier,
- rurociągi po cieczach palnych - opróżnienie, odcięcie zaślepkami, odłączenie, wyczyszczenie, wyparowanie, przedmuchiwanie azotem lub dwutlenkiem węgla,
- wypełnienie aparatów i urządzeń, rurociągów wodą, parą wodną, gazem obojętnym, pianą gaśniczą,
- wstrzymanie ruchu samochodowego,
- wywieszenie tablic ostrzegawczych,
- dokonanie analizy stężenia palnych par i gazów,
- wyszczególnienie ilości i rodzaju dodatkowego sprzętu gaśniczego,
- wyznaczenie posterunku dozоровego z danej instalacji,
- zapewnienie stałej drożności przejść, dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- napełnienie wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki np. drutu spawalniczego, elektrod itp.
- inne zabezpieczenia.

19. Pracownicy wykonujący prace niebezpieczne pod względem pożarowym zobowiązani są do:

- sprawdzenia czy używany sprzęt i narzędzia są sprawne technicznie i należyce zabezpieczone przed możliwością zainicjowania pożaru,
- sprawdzenia czy stanowisko jest wyposażone w gaśnice posiadający aktualny przegląd,
- przestrzegania obowiązujących przepisów przeciwpożarowych,
- posiadanie umiejętności obsługi gaśnic przenośnych i przewoźnych,
- znać sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lub awarii,
- sprawdzić przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie prace zabezpieczające oraz ściśle przestrzegać innych zaleceń określonych w **ZEZWOLENIU**,
- rozpocząć pracę dopiero po otrzymaniu wymaganego **ZEZWOLENIA**,
- przerwać pracę w przypadku możliwości powstania zagrożenia pożaru lub wybuchu oraz zgłosić ten fakt przełożonemu i osobie wydającej **ZEZWOLENIE**,
- zgłosić osobie wydającej **ZEZWOLENIE**, fakt użycia gaśnic,
- po zakończeniu pracy dokładnie sprawdzić stanowisko pracy i jego otoczenie, czy podczas prac nie zaproszono ognia i nie zainicjowano pożaru,
- wykonywać polecenia przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac.

20. Pracownik imiennie wyznaczony do nadzorowania prac ze strony wydającego **ZEZWOLENIE**, odpowiada za:

- bezpośrednie wskazanie wykonawcy, dokładnego miejsca pracy w terenie, danego aparatu, urządzenia, rurociągu oraz miejsc, źródeł i czynników stanowiących zagrożenie przy wykonywanych pracach,
- udzielenie wykonawcy wskazówek i wyjaśnień z zakresu bezpiecznego prowadzenia pracy w warunkach zagrożenia ze strony ruchu,
- kontrolę przestrzegania warunków **ZEZWOLENIA** oraz natychmiastowego przerwania robót w przypadku stwierdzenia nie stosowania przez wykonawców zawartych w nim ustaleń,
- sprawdzenie przed rozpoczęciem prac, czy zostały wykonane wszystkie prace zabezpieczające, czy wykonawca posiada sprzęt gaśniczy,

- natychmiastowe przerwanie robót w przypadku powstania zagrożenia ze strony pracujących instalacji, urządzeń lub wykonywanych prac.
21. **ZEZWOLENIE** na wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym nie zezwala na palenie tytoniu w miejscu prowadzonych prac.
  22. Każdego dnia po zakończeniu prac, wykonujący i nadzorujący prace, mają obowiązek sprawdzić stanowisko pracy i jego otoczenie, czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się materiałów mogących zainicjować pożar.
  23. Po zakończeniu pracy w danym dniu, pracownik wykonujący pracę sprawdzeniu miejsca i rejonu pracy terenu, potwierdza na egzemplarzu **ZEZWOLENIA** pkt. 12, godzinę zakończenia prac i składa podpis.
  24. Osoby wystawiające **ZEZWOLENIE** mają obowiązek wyznaczyć osoby do przeprowadzania kontroli miejsc wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym po upływie 1 godziny i 4 po godzinach po ich zakończeniu a wyniki kontroli należy odnotować w pkt. 12 **ZEZWOLENIA**.